

Flotow Julius von (1788-1856)

Wybitny znawca mchów i porostów

Urodził się 9 marca 1788 roku w rodzinnych dobrach Pstrowice (Pitzerwitz) koło Myśliborza (Soldin) na Pomorzu. Przeznaczony do służby wojskowej, trafił już w młodym wieku do szkoły kadetów w Słupsku (Stolpe). Jako młody oficer regimentu dragonów z Gorzowa Wielkopolskiego (Landsberg) wziął udział w latach 1806-07 w działaniach wojennych, a po zawarciu pokoju w Tylży wrócił do rodzinnego domu, gdzie, dzięki kontaktom z pastorem Neuschildem, zainteresował się botaniką i już wkrótce dość dobrze obznajomiony był z zarodnikową florą ojczystych stron.

W roku 1812, po kursie w Szkole Wojennej w Berlinie, trafił z powrotem do swego regimentu, wyruszył na pole walki i w roku 1813 w bitwie pod Grossgörschen w Merseburgii został ciężko ranny w prawe ramię. Podczas kuracji w Cieplicach i Kudowie poznał Kurta Sprengla i Heinricha Roberta Goepperta, szczególnie jednak zaprzyjaźnił się z Johannem Christianem Güntherem, od którego przejął zainteresowanie mchami i porostami. Zainteresowanie to rozwijał nadal we Francji, dokąd wyruszył ze swym regimenterem, zwłaszcza zaś podczas dłuższego pobytu w St. Mihiel.

Powróciwszy w roku 1820 w stopniu rotmistrza do Gorzowa Wielkopolskiego, zwrócił uwagę na okoliczne lasy i z zapalem oddał się studiom lichenologicznym, którymi wniósł niemały wkład w rozwój tej gałęzi botaniki. O swoich odkryciach donosił zarówno w artykułach pisanych dla czasopism naukowych, jak i w obszernej korespondencji z wszystkimi liczącymi się lichenologami owych czasów. W latach 1822-26 opracował 52 ze 150 numerów wydawanego w Dreźnie wydawnictwa zielnikowego „Lichenes exiccati” Reichenbacha i Schubertha. W roku 1824, gdy zaliczany był już do najwybitniejszych lichenologów niemieckich, z uwagi na częściowy paraliż prawego ramienia zrezygnował z czynnej służby i osiadł wówczas w Jeleniej Górze (Hirschberg).

Na emeryturę przeszedł w stopniu majora w roku 1832. Odtąd zajmował się już wyłącznie badaniami naukowymi i pielęgnacją swego niewielkiego ogrodu botanicznego, ciesząc się sławą wybitnego uczonego, którą dodatkowo podkreślał fakt, że w dziedzinie botaniki był samoukiem. Miał poważny udział w powstaniu „Naturgeschichte von Lebermoose” Neesa von Esenbeck, którego poznał w roku 1830 i za namową którego zajął się badaniem wątrobowców, próbując hodować je w swym mieszkaniu. Napisał godną podziwu pracę na temat *Haematococcus pluvialis*, a ponadto był jednym z pionierów mikroskopowych badań życia roślin, a zwłaszcza rozwoju glonów. Na zgromadzone przez niego w ciągu całego życia zbiory zielnikowe składało się ponad 1200 paczek zielnikowych.

Chociaż obszarem jego badań były od czasu przeprowadzki na Śląsk głównie Karkonosze, okazy mchów i porostów przysyłało mu do oznaczenia z różnych części Niemiec, ze Szwajcarii, Włoch, Francji, Hiszpanii, Anglii, Norwegii, Kanady, Karaibów, Brazylii, Chile, Południowej Afryki, Indii, Jawy i Filipin. Bezustannie zajęty Flotow nie zapominał jednak o mieście, w którym przyszło mu spędzić sporą część życia i swymi zamiłowaniem ogrodniczymi w nie-

małym stopniu przyczynił się do upiększenia domów i ulic w Jeleniej Górze, co mieszkańcy tego miasta docenili mianując go honorowym członkiem Komisji Ogrodniczej. 15 sierpnia 1856 roku Fakultet Filozoficzny Uniwersytetu Wrocławskiego w uznaniu jego zasług dla nauki nadał mu godność doktora honoris causa. Była to ostatnia radosna chwila w jego życiu, ponieważ zmarł wieczorem tego samego dnia. Kurt Sprengel na jego cześć nadał jednemu z rodzajów z rodziny złożonych z Brazylii nazwę *Flotowia*.

Wybrane prace:

- 1825 – Bericht über Lichenenfunde auf Reisen im Riesengebirge und der Grafschaft Glatz. *Flora oder botanische Zeitung* 8.
- 1828 – Lichenologische Bemerkungen. *Flora oder botanische Zeitung* 11 [mit Laurer].
- 1829-1831 – Lichenen, vorzüglich in Schlesien, der Mark und Pommern gesammelt. Leipzig.
- 1835 – Lichens nouveaux et observations sur les Usneacees et les Everniees. *Annales des sciences naturelles* 4 [mit Ch. G. D. Nees von Esenbeck].
- 1836 – Reisebericht über eine Exkursion nach einem Theile des südlichen Riesengebirges, unternommen von Nees von Esenbeck und dem Verfasser. *Flora oder botanische Zeitung* 19.
- 1840 – Flechten. W: Wendt J. Die Thermen von Warmbrunn in schlesischen Riesengebirge. Breslau.
- 1842 – *Sphyridium*, eine neue Flechtengattung. *Übers. Arb. Schl. Ges. vaterl. Kultur*.
- 1850 – Lichenes Florae Silesiae. *Ibid.*
- 1850 – *Chroolepus körberi*. *Botanische Zeitung* 8.
- 1850 – Lichenologische Beiträge zur Flora Europas. *Ibid.*
- 1851 – Lichenes Florae Silesiae. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 28.

Źródła:

- Bail T. 1889. Wanderer im Riesengebirge 82. S. 93-95 (portret).
- Elsner M. 1888. *Ibid.* 64. S. 121-125.
- Goeppert H. R. 1848. Übersicht der botanischen, insbesondere der Flechtensammlungen des Major v. Flotow. *Übers. Arb. Schl. Ges. vaterl. Kultur*. S. 148-155.
- Körber W. 1857. *Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur* 34. S. 50-51.
- Nowack K. G. 1838. *Schlesische Schriftsteller-Lexikon* 2. S. 32-37.